

LEADER YAKLAŞIMI

Bilgi Kitapçığı
2022

LEADER YAKLAŞIMI

YEREL KALKINMA STRATEJİLERİNİN UYGULANMASI TEDBİRİ

LEADER yaklaşımı, kırsal alanlar için sürdürülebilir kalkınma stratejilerinin hazırlanması ve uygulanmasında yerel katılım ve ortaklığı teşvik etmek sureti ile kırsal politikaları geliştirmek için çok değerli bir kaynak olduğu kanıtlanmış bir yaklaşımdır.

Bu yaklaşım, kırsal sorunlar için yenilikçi çözümler üretilmesini teşvik etmekte ve yerel toplulukların ihtiyaçlarını karşılamak için önemli bir görev üstlenmektedir. Aynı zamanda yerel aktörlerin kendi bölgelerinde uygulanacak projeler ve gerçekleştirilecek strateji ile ilgili olarak karar alma süreçlerine katılmaları anlamına gelmektedir.

AMAÇ

Tedbirin genel amacı, LEADER yaklaşımına dayanan Yerel Eylem Grupları (YEG) tarafından geliştirilen tabandan tavana yerel kalkınma stratejilerini uygulamaktır.

LEADER YAKLAŞIMIN TEMEL ÖZELLİKLERİ

LEADER yaklaşımı, yerel kamu-özel ortaklıkları (yerel eylem grupları) tarafından tabandan tavana yaklaşımı ile iyi tanımlanmış alt bölgesel kırsal alanları hedefleyen, alan bazlı yerel kalkınma stratejileri üzerine kuruludur. Bu, yerel kalkınma stratejilerinin geliştirilmesine ve uygulanmasına ilişkin karar verme gücünün Yerel Eylem Gruplarında (YEG) olduğu anlamına gelir. Bu stratejiler birçok sektörü kapsamaktadır ve yerel ekonominin farklı sektörlerinin aktörleri ve projeleri arasındaki etkileşime dayanmaktadır.

Şekil 1. LEADER Yaklaşımının yedi temel özelliği

DESTEK KAPSAMI

Destek, Yerel Eylem Gruplarına (YEG) verilecektir. Yerel Eylem Grubu (YEG), kırsal toplulukların kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin katılımıyla, ilgili kanun hükümlerine uygun olarak kurulmuş derneklerdir.

Dernek Yönetim Kurulu'nda, en az %20'lik kesim kamu (yerel otoritelerin) temsilcilerinden olmalı, bununla birlikte ulusal kanunlara uygun olarak tanımlanan kamu kurumu temsilcileri veya tek bir çıkar grubunun oy hakkı %50'den fazla olmamalıdır. YEG'lerin yönetim kurulunda yaş çeşitliliği ve cinsiyet eşitliği sağlanmalıdır; Yönetim Kurulu'nda en az bir kadın üye ve 25 yaş veya altında en az bir genç üye yer almalıdır.

Yerel Eylem Grubu (YEG), hazırladığı Yerel Kalkınma Stratejisi (YKS) doğrultusunda tüm kalkınma sürecini yönetir.

DESTEK ORANLARI VE MİKTARI

Faydalanıcılara sağlanacak olan mali desteğin kaynağı, AB ve Türkiye Cumhuriyeti eş-finansmanından oluşan IPARD Program fonudur. Bu destek "Kamu Katkısı" olarak adlandırılmaktadır. Kamu katkısı, program çerçevesinde gerçekleşmiş taahhütler için geri ödemesiz olarak kullanılacaktır.

Destek oranı (kamu katkısı), toplam uygun harcamaların %100'ünü karşılayacaktır ve bunun %90'ı AB katkısı, %10'u TC katkısı olacaktır. Destek miktarı programda belirlenen uygun harcamalar kapsamında bütçe sınırları dikkate alınarak her bir YEG için yıllık olarak belirlenmektedir.

YEREL KALKINMA STRATEJİSİNİN (YKS) BÜTÇE TAHSİSLERİ (Yerel Eylem Grubu (YEG) kategorisine göre)	
Maksimum toplam tutarı:	
• Küçük YEG'ler için	100.000 €
• Orta büyüklükteki YEG'ler için	120.000 €
• Büyük YEG'ler için	140.000 €
Bunlardan:	
• Küçük YEG'ler için yinelenen harcamalar için ayrılan maksimum tutar:	20.000 €
• Orta ölçekli YEG'ler için yinelenen harcamalar ayrılan maksimum tutar:	24.000 €
• Büyük YEG'ler için yinelenen harcamalar için ayrılan maksimum tutar:	28.000 €
Tüm YEG'ler için duran varlıklar alımına ayrılan maksimum miktar	22.000 €

YEREL EYLEM GRUPLARI BÜTÇE TAHSİSİ İÇİN ÜÇ FARKLI KATEGORİYE AYRILMIŞTIR:	YEREL EYLEM GRUBU KATEGORİSİ	KRİTER
	KÜÇÜK YEG	Nüfusu 30.000 kişiden az olan ve bir ilçeden oluşan
	ORTA YEG	Nüfusu 30.000 kişi veya fazla olan bir ilçeden oluşan ya da
		Nüfusu 30.000 kişiden az olan ve iki/üç ilçeden oluşan
BÜYÜK YEG	Nüfusu 30.000 kişi veya fazla olan ve iki/üç ilçeden oluşan ya da	
	Üçten fazla ilçeden oluşan	

YEREL KALKINMA STRATEJİSİ

Yerel Kalkınma Stratejisi (YKS), Yerel Eylem Gruplarının (YEG) belirli bir coğrafi alan için bölgenin öncelikleri dikkate alınarak çok sektörlü LEADER yaklaşımı kuralları çerçevesinde hazırladıkları kalkınma belgesidir. LEADER yaklaşımı tedbiri için hazırlanan yerel kalkınma stratejisinde tüm faaliyetler aşağıdaki altı tematik öncelikten bir veya daha fazlası ile bağlantılı olmalıdır.

Yerel Kalkınma Stratejilerinin Tematik Öncelikleri

1. Kırsal ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesine yönelik olarak kaliteli ürünleri, el sanatlarını ve diğer faaliyetleri içeren kısa tedarik zincirlerinin ve katma değerli ürünlerin geliştirilmesi
2. Yerel, doğal ve kültürel kaynakların kullanımına dayalı kırsal turizm ürünlerinin geliştirilmesi
3. Topluluğun kültürel ve sosyal yaşamının canlandırılması ve yerel örgütlerin, derneklerin ve STK'ların (kadın grupları dahil) desteklenmesi

4. Köylerde kamusal alanların iyileştirilmesi
5. Alandaki çevre standartlarının iyileştirilmesi ve toplum tarafından yenilenebilir enerji kullanımının teşvik edilmesi
6. Yerel Eylem Grupları Ağı, örnek uygulamaların paylaşımı, IPARD Programının yaygınlaştırılması ve kırsal kalkınmaya yönelik yeni yaklaşımların öğrenilmesi

STRATEJİNİN KAPSADIĞI ALAN

- Yerel Eylem Grubu (YEG) bölgesinin toplam nüfusu 10.000 ila 150.000 kişi arasında olmalı ve YKS'ye dahil olan herhangi bir yerleşim yerinin nüfusu en fazla 25.000 kişi olmalıdır (Pilot ilçe olarak seçilen Birecik ve İskilip'te maksimum yerleşim nüfusu 50.000 kişidir.).
- Aynı alan birden fazla YEG'e ait olmamalıdır, diğer bir deyişle, tek ortaklık, tek strateji ve tek alan olmalıdır.
- LEADER tedbiri, IPARD Programı uygulama illerinde gerçekleştirilecektir. Uygulama alanları kademeli olarak uygulamaya açılacaktır. Yerel Kalkınma Stratejisinin uygulanacağı 27 il aşağıda yer almaktadır. Bu illerde başvuru çağrı ilanı tarihinden önce kurulan Yerel Eylem Gruplarının başvuruları kabul edilecektir.

LEADER Yaklaşımı Kapsamında Destek Verilen İller		
1. Amasya	10. Diyarbakır	19. Kütahya
2. Ankara	11. Elazığ	20. Manisa
3. Balıkesir	12. Erzincan	21. Mardin
4. Burdur	13. Erzurum	22. Muş
5. Bursa	14. Giresun	23. Ordu
6. Çanakkale	15. Hatay	24. Samsun
7. Çankırı	16. Isparta	25. Şanlıurfa
8. Çorum	17. Karaman	26. Uşak
9. Denizli	18. Kastamonu	27. Yozgat

UYGUN FAALİYETLER

Seçilmiş Yerel Eylem Grupları (YEG) için “Yerel Kalkınma Stratejilerinin Uygulanması-LEADER Yaklaşımı” aşağıdaki faaliyetleri kapsayacaktır:

1. Yerel Eylem Grubu (YEG) bölgesindeki halkı harekete geçirme ve yetenek kazandırma
2. Küçük projelerin uygulanması
3. Seçilmiş Yerel Eylem Gruplarının (YEG) işletme giderleri
 1. **Yerel Eylem Grubu (YEG) bölgesindeki halkı harekete geçirme ve yetenek kazandırma için uygun faaliyetler**
 - YEG üyeleri ve personeli dahil yerel halkın eğitimi,
 - YEG bölgesinde bilgi, animasyon ve tanıtım faaliyetlerinin düzenlenmesi,
 - YEG üyeleri ve personeli dahil olmak üzere yerel halkın ulusal ve uluslararası seminerlere, çalıştaylara, toplantılara ve çalışma ziyaretlerine ve Ulusal Kırsal Kalkınma Ağı ve AB ağ etkinliklerine katılımı,
 - Sosyal, ekonomik, pazarlama ve benzeri çalışmaların hazırlanması.
 2. **Küçük projeler için uygun faaliyetler**
 - Etkinlikler (köy festivalleri, yarışmalar, fuarlara katılım ve benzeri faaliyetler),
 - Malzeme ve teçhizat alımı (bilgisayarlar, paketleme ve pazarlama teçhizatı, reklam ve pazarlama materyalleri, turizm bilgi panoları, tabelalar, güneş panelleri, kompostlar, kültürel ve gençlik grupları için materyaller, topluluk odaları için mobilya ve teçhizat gibi),
 - Topluluk binalarının küçük ölçekli yenilenmesi, kamusal alanların ve turistik yolların iyileştirilmesi ve küçük ölçekli altyapı ve benzeri faaliyetler,
 - Tarihi binaların restorasyonu için tasarım planları,
 - Yukarıda listelenen her proje için en fazla 5.000 Avro destek sağlanacaktır.
 3. **Seçilmiş Yerel Eylem Gruplarının (YEG) işletme giderleri için uygun faaliyetler:**
 - Ofis demirbaş alımları ve cari giderler.

UYGUN HARCAMALAR

Harekete Geçirme ve Yetenek Kazandırma için:

- Uzmanlar tarafından sağlanan hizmetler
- Yazılı ve sözlü çeviri hizmetleri
- Yurtiçi ve yurtdışı konaklama ve harcırahlar dahil olmak üzere seyahat harcamaları
- Eğitim, seminer, çalıştay ve fuarlara katılım ücretleri
- Tesis ve toplantı salonunun kira bedeli
- İkram masrafları
- Tanıtım materyallerinin hazırlanması, basılması ve dağıtılması masrafları

İşletme Giderleri için:

- YEG yöneticileri ve/veya diğer YEG personelinin maaşları
- Ofis kiralama ve genel harcamalar (elektrik, ısıtma, telefon, internet hizmetleri vb.)
- Ofis malzemeleri (kırtasiye vb.)
- Nakliye masrafları (yakıt dahil)
- Sigorta
- Görünürlükle bağlantılı maliyetler
- Hizmet giderleri (bilgi teknolojisi uzmanları, muhasebeciler vb.),
- Ofis ekipmanı, bilgi teknolojileri dahil
- Ofis mobilyaları
- Binek araç (10.000 Avro'ya kadar)

Küçük Projelerin Uygulanması için:

- Etkinlik maliyetleri, fuarlar, festivaller ve yarışmalar
- Ekipman maliyetleri (mobilyalar ve BT dahil) ve küçük makineler
- Tanıtım ve pazarlama maliyetleri
- İnşaat tadilat işleri
- Uzmanların maliyeti

BAŞVURUDA SUNULACAK BELGELER

Yerel Eylem Grubu (YEG), başvurusunu “Başvuru Paketi” şeklinde sunmak zorundadır. Başvuru paketi, Başvuru formu ve ekleri ile Yerel Kalkınma Stratejisi (YKS) ve eklerinden oluşmaktadır. Başvuru esnasında sunulacak belgeler:

1. Yerel Eylem Grubu (YEG) Tüzüğü
2. Yetkili Kişinin İmza Sirküsü
3. Yerel Eylem Grubu (YEG) Yönetim Kuruluna Atanan Her Bir Üye İçin İlgili Kuruma/Şirkete Ait Resmi Karar
4. Yerel Eylem Grubunun (YEG) Dernekler Kanununa Göre Kurulduğunu ve Tescil Edildiğini Gösteren Resmi Yazı
5. Yönetim Kurulu Üyelerini Gösteren Onaylı Ekran Çıktısı
6. Banka Cüzdanı
7. Mali Müşavirlik Sözleşmesi

BAŞVURU SÜRECİ

LEADER Tedbiri kapsamında Potansiyel Yerel Eylem Gruplarına (YEG) dernek kurmaları ve stratejilerini hazırlamaları için zaman tanımak amacıyla dört aylık bir çağrı ön duyuru süresi öngörülmüştür.

Çağrı ön duyuru süresi tamamlandıktan sonra Kurum, “başvuru çağrı ilanı” yayımlar ve Yerel Eylem Gruplarını (YEG), stratejilerini sunmaya davet eder. Başvurular, başvuru çağrı ilanında belirtilen tarihler arasında Yerel Kalkınma Stratejisi’nin uygulanacağı ilde bulunan Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu İl Koordinatörlüğü’ne elden yapılır. Başvuru formu ve ekleri ile Yerel Kalkınma Stratejisi ve ekleri (finansal plan ve eylem planı) başvuru çağrı ilanında belirtilen şekilde doldurulup İl Koordinatörlüğü’ne teslim edilmelidir.

SÖZLEŞME SÜRECİ

Hazırlamış oldukları Yerel Kalkınma Stratejileri (YKS) Yönetim Otoritesi tarafından onaylanan Yerel Eylem Grupları (YEG) ile TKDK arasında **"YKS Uygulama Sözleşmesi"** imzalanır. Yönetim Otoritesi (YO) tarafından onaylanan Yerel Kalkınma Stratejileri (YKS) ve ekleri aynı zamanda bu sözleşmenin de çerçevesini belirler. YEG'lerin uygulama boyunca yapacakları faaliyetleri gösteren Eylem Planı ile bu faaliyetler için yapmayı planladıkları harcamaları gösteren Finansal Plan, YKS Uygulama Sözleşmesinin eklerini oluşturur. Stratejileri onaylanan Yerel Eylem Grupları (YEG) uygulama sırasında Eylem Planında belirtmiş oldukları öncelik ve faaliyetlere uygun hareket etmek zorundadır. Ayrıca, Yerel Kalkınma Stratejisi (YKS) kapsamında harcama yaparken; Finansal Plandaki bütçe limitlerini geçemezler.

ÖDEME SÜRECİ

- LEADER Tedbirinde Ödeme Talepleri 3'er aylık periyodik dönemler itibarı ile yapılır.
- Yerel Eylem Grupları (YEG) stratejileri kapsamında yapacakları tüm harcamalarını fatura, banka dekontu gibi belgelerle ispatlamak zorundadır.
- Yerel Eylem Grupları (YEG) 3'er aylık dönemlerde yaptıkları harcamalarına ilişkin belgeleri Ödeme Talep Paketi içinde ilgili TKDK İl Koordinatörlüğüne sunar.
- Yerel Eylem Grupları (YEG), harcama yaparken TKDK tarafından yayınlanan "ÖTP Hazırlama Rehberi" ile Yönetim Otoritesi tarafından yayınlanan "Satın Alma Kuralları Rehberi"nde belirtilen prosedürlere uymak zorundadır.
- TKDK tarafından yapılacak idari ve yerinde kontroller sonucunda tahakkuk edecek destek tutarı Yerel Eylem Grubuna (YEG) ödenir.
- Ödemeler sadece Yerel Eylem Grubunun (YEG) banka hesabına yapılacaktır. Nakit veya herhangi diğer bir ödeme şekli mümkün değildir.

ÖN ÖDEME (AVANS) TALEBİ

TKDK ile sözleşme imzalayan Yerel Eylem Grupları (YEG) faaliyetlerine başlamadan önce TKDK'dan bir kereye mahsus olmak üzere ön ödeme (avans) talebinde bulunabilir. Maksimum avans tutarı, sözleşmeye esas toplam bütçenin %10'unu geçemez. Avans başvurusu, YKS Uygulama Sözleşmesinin imzalanmasından sonraki 30 gün içinde ilgili TKDK İl Koordinatörlüğüne yapılır. Avans talebi için, TKDK'ya talep edilen avans tutarı kadar kesin teminat mektubu sunulmuş olmalı veya YEG tarafından alınacak tüm demirbaşlara TKDK lehine ihtiyati haciz konulması kabul edilmiş olmalıdır. Avans tutarı daha sonraki ödeme talep aşamalarında kademeli olarak tahakkuk tutarından mahsup edilir.

DETAYLI BİLGİ İÇİN

Başvuru çağrı ilanlarımıza, desteklerimizle ilgili her türlü ayrıntılı bilgiye İl Koordinatörlüklerimizden ve Kurumumuzun internet adresinden (www.tkd.gov.tr) ulaşılabilir. Ayrıca başvuru sahipleri soru ve sorunlarıyla ilgili olarak 444 8535 numaralı TKDK Yardım Masası hattını arayabilirler.

İL KOORDİNATÖRLÜKLERİ İLETİŞİM BİLGİLERİ

İL ADI	ADRES	TELEFON
AMASYA	Şehirüstü Mahallesi Torumtay Sokak Şeref Yüce İş Merkezi No:5 Merkez/AMASYA	0358 212 59 44
ANKARA	Hilal Mahallesi Rabindranath Tagore Caddesi (4.Cadde) No:66 Yıldız Çankaya/ANK.	0312 438 35 00
BALIKESİR	Paşalanı Mahallesi Sabri Uğur Caddesi No:2/2 Karesi/BALIKESİR	0266 245 58 61
BURDUR	Konak Mahallesi Güzelleştirme Caddesi No:14 Merkez/BURDUR	0248 232 69 99
BURSA	Barış Mahallesi İzmir Yolu Caddesi No:158 Nilüfer/BURSA	0224 243 85 35
ÇANAKKALE	Barbaros Mahallesi Şehit Gürol Caddesi No:93/C Merkez/ÇANAKKALE	0286 215 00 36-46
ÇANKIRI	Cumhuriyet Mahallesi Tevfik Fikret Caddesi No:3/1 Merkez/ÇANKIRI	0376 212 18 03-04
ÇORUM	Üçtutlar Mah. Anadolu 1. Sok No: 4 Merkez/ÇORUM	0364 223 00 27
DENİZLİ	15 Mayıs Mahallesi Gazi Kemal Bulvarı No:155 Pamukkale/DENİZLİ	0258 261 79 79
DIYARBAKIR	Şanlıurfa Yolu 1.Km. Gündoğan Plaza Kat:3 No:13 Kayapınar/DIYARBAKIR	0412 252 12 89
ELAZIĞ	Ataşehir Mahallesi Malatya Caddesi No:177 Merkez/ELAZIĞ	0424 248 07 69-70
ERZİNCAN	Gülábibey Mahallesi 13 Şubat Caddesi No:23 Merkez/ERZİNCAN	0446 223 44 23
ERZURUM	Şükrüpaşa Mahallesi T.M.O. Lojmanları Sokak No:1 Yakutiye/ERZURUM	0442 235 15 83-84
GİRESUN	Kale Mahallesi Gazi Mustafa Kemal Bulvarı No:16 Merkez/GİRESUN	0454 254 00 70
HATAY	General Şükrü Kanatlı Mah. Atatürk Cad. Sarı Center No: 190 İç Kapı No:33 Antakya	0326 225 12 23
ISPARTA	Eğirdir Yolu Üzeri İl Özel İdaresi Yerleşkesi/ISPARTA	0246 224 38 00
KARAMAN	Yunuskent Mahallesi Alparslan Türkeş Bulvarı No:2 Merkez/KARAMAN	0338 217 20 00
KASTAMONU	Topçuoğlu Mahallesi Vali Enis Paşa Caddesi No:19 Kat:4 Merkez/KASTAMONU	0366 214 01 09
KÜTAHYA	Vefa Mahallesi 2. Sardunya Sok. No:1-1A-1B-1C Merkez/KÜTAHYA	0274 225 02 00
MANİSA	Aynalı Mahallesi Mimar Sinan Caddesi No:51 Yunussemre/MANİSA	0236 250 45 45
MARDİN	Yenişehir Mahallesi Vali Ozan Bulvarı No:33/A Artuklu/MARDİN	0482 212 47 12
MUŞ	Kültür Mahallesi Hürriyet Cad. Merkez Camii Arkası 182. Sokak No:7 Merkez/MUŞ	0436 212 10 70-71
ORDU	Akyazı Mahallesi 793 Sok. No:18 Altınordu/ORDU	0452 212 13 48
SAMSUN	Güzelyalı Mahallesi 3004 Sokak No:7 Atakum/ SAMSUN	0362 439 30 76-77
ŞANLIURFA	Paşabağı Mahallesi Adalet Caddesi No:9 Haliliye/ŞANLIURFA	0414 314 15 39
UŞAK	Durak Mahallesi Gülseven Sokak No:6Merkez/UŞAK	0276 224 55 53
YOZGAT	Erdoğan Akdağ Mah. Karayolları Cad. Kentpark Karşısı No:16 Merkez/YOZGAT	0354 217 28 35

LEADER İLE BİRLEŞİN YERELDE GÜÇLENİN

LEADER İLE BİRLEŞİN YERELDE GÜÇLENİN

Turan Güneş Bulvarı No: 68 Çankaya, Ankara

444 8 535

www.tkd.gov.tr

Tüm hakları Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumuna aittir. İzinsiz çoğaltılamaz. Parayla satılamaz.
Avrupa Komisyonu bu yayın içeriğinden sorumlu değildir.